

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-н Нели Иванова

за дисертация на тема:

**„ФОРМИРАНЕ НА КОМУНИКАТИВНА КОМПЕТЕНТНОСТ
У УЧЕНИЦИТЕ В НАЧАЛНИЯ ЕТАП НА
ОСНОВНАТА СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ ЧРЕЗ
ЛИТЕРАТУРА ЗА ДЕЦА“**

Автор: Люба Валентинова Димитрова -

за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ - област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по български език и литература в началното училище)

1. Данни за автора на дисертацията

Люба Димитрова е завършила специалност Българска филология във ФСлФ на СУ „Св. Кл. Охридски“. Магистър филолог. Работила е като сътрудник към БАН, като редактор, като сътрудник и асистент в различни фирми и дружества, където е била ангажирана с дейности по осъществяване на връзки с обществеността, реклама и маркетинг. В момента е учител в занималня в ЧСУ “Дружба”. От януари 2016 до януари 2019 г. е редовен докторант към ФП на СУ „Св. Кл. Охридски“. Отчислена е с право на защита със заповед на ректора на СУ „Св. Кл. Охридски“ и решение на факултетния съвет на ФП от 18.12. 2018 г. - поради изтичане на срока на докторантурата.

2. Дисертационен труд

Дисертационният труд е посветен на актуален и значим за образованието проблем – формирането на комуникативна компетентност у учениците в началния етап на основната степен на образование чрез литература за деца.

Дисертацията се отличава с много добре структурирано съдържание, организирано в увод, три глави, заключение, литература и приложения (общ обем 279 страници, от които 238 – основен текст, и 18 приложения). За целите на изследването са включени таблично и графично представяне на резултатите (7 таблици и 25 фигури).

Актуалността на проблема и необходимостта от неговото експериментално изследване са обосновани в *увода*. Изяснени са и **предметът, обектът, целите на изследването, хипотезата и етапите на изследването**. Посочено е какви **методи** са използвани за целите на проучването по темата на дисертацията.

На основата на задълбочено проучване и коректно цитиране и интерпретация на литературата по проблема е изяснено характерното за **обучението по български език и литература и формирането на комуникативна компетентност у учениците в начална училищна възраст** в *първа глава* на дисертацията. Представени са теоретичните основи на изследването, като са направени терминологични уточнения. Изяснена е същността на комуникативната компетентност и аргументирано са представени нейните компоненти. Направена е обективизация в нормативната база. Посочени са утвърдени форми и методи в обучението по български език и литература в началния етап на основната образователна степен. Разгледано е мястото на извънкласното четене в системата от уроци по литература в 1.-4. клас. Аргументирана е функцията на литературата за деца в процеса на формирането на ученика – читател в начална училищна възраст.

Във *втора глава* са обосновани конкретни оригинални **методически идеи за формиране на комуникативна компетентност чрез литература за деца, които са авторски конструкт**. Изяснени са целите при разработването на предложените от автора технологии. Аргументирано и задълбочено е представена система от технологии за компенсирание на дефицити в четенето с разбиране, като са изяснени психофизиологичните особености на децата в началния етап на основната степен на образование, обосновано е мястото на технологиите в процеса на обучение по български език и литература и тяхната приложимост по класове и формите на образователно взаимодействие. Направено е съотнасяне към таксономията на Блум и експериментално установени проблеми във връзка с предложените технологии. Осъществено е и съотнасяне на технологиите към компонентите на комуникативна компетентност, заложиени в учебното съдържание. Задълбочено е интерпретиран и проблемът за ефективността на средствата на обучение в контекста на предложените технологии. Технологиите са йерархизирани по приблизителна оценка на степента на трудност, като са взети предвид базовите им форми, без допълнителните подзадачи, вариращи според класовете. Посочено е какви са възможностите за приложението на предложените технологии по класове и форми на

образователно взаимодействие. В това се изразява и приносният характер на проведеното дисертационно изследване. Някои от технологиите и разработените към тях материали може да бъдат от полза за учителите при проверка на знанията и уменията на учениците – при текущи изпитвания, за установяване на входното равнище на учениците или други диагностични изпитвания, за идентифициране на дефицити и възможности за надграждане. Задачите от дидактическите технологии са подходящи и при групови устни изпитвания и контролни работи. Подчертано е, че част от дидактическите технологии може да бъдат използвани и от родителите като показател за адекватността на избора на четиво, като подсказват по този начин необходимостта от превантивни действия и евентуални решения. Те може да послужат и като начин за целенасочена и смислена, ползотворна комуникация между родители и деца, между по-големи и по-малки деца в семейството.

Дизайнът на изследването (целите, инструментариумът, формирането на извадката, етапите, както и анализът на резултатите от изследването) са представени в *трета глава* на дисертационния труд. Задълбочените анализи на получените резултати от изследването, осъществено с различни диагностични инструменти (**тест с ученици, анкета с начални учители, интервюта с библиотечни специалисти**), са свидетелство за уменията на Люба Димитрова да анализира данните от проведените изследвания. Представени са резултатите и от апробирането на технологиите и е направена оценка на ефективността им.

В *заключението* е подчертано, че методическите идеи и технологиите, представени и обосновани в дисертацията, може да бъдат използвани като основа в сферата на неформалното образование, тъй като включват широк спектър дейности – част от работата на библиотечни и читалищни специалисти, центрове за подкрепа, допълнително образование и усъвършенстване.

Библиографията съдържа 86 източника, от които 82 на кирилица и 4 - на латиница.

Приложенията съдържат материали от проведените изследвания по темата на дисертацията.

3. Авторефератът отговаря на изискванията за подготвянето му и представя етапите и резултатите от проведеното изследване по темата на дисертацията и обосноваване на авторовите тези. Изведени и обосновани са *приноси* с теоретичен и практически характер.

Представен е списък с публикациите на автора (общо 9, от които: 3 статии в сборници от научни конференции и 6 – в научнометодически списания). Публикациите отразяват работата и резултатите от проведеното изследване по темата на дисертацията, методическите идеи на автора.

4. Заключение:

Като се отчитат достойнствата и приносните моменти с теоретичен и приложен характер на проведеното дисертационно изследване, убедено предлагам на **Люба Валентинова Димитрова** да бъде дадена образователната и научната степен „Доктор“ - област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по български език и литература в началното училище).

28.05.2019 г.

Проф. дпн Нели Иванова